

Ecologisch Onderzoek Westeinde 69 en 73 te Driebruggen

Uitgave: november 2019

Watersnip-rapport 19A046

Colofon

Titel	Ecologisch Onderzoek Westeinde 69 en 73 te Driebruggen
Status rapport	Eindrapportage
Projectnummer	19A046
Datum uitgave	November 2019
Samengesteld door	Brigit van Dam, adviseur Watersnip Advies John van Gemeren, senior adviseur Watersnip Advies Meia Domburg, medewerker Watersnip Advies
Foto's	Watersnip Advies
Naam en adres opdrachtgever	De heer Kastelein en de heer Zwanenburg Westeinde 69 resp. 73 3465 JA Driebruggen
Contactpersoon opdrachtgever	De heer R. van Veen van buRO

Alle auteursrechten ten aanzien van dit rapport worden uitdrukkelijk voorbehouden. Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van Watersnip Advies, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Inhoudsopgave

1	INLEIDING.....	3
2	TOETSINGSKADER.....	5
2.1	EUROPESE RICHTLIJNEN.....	5
2.2	LANDELIJK NATUURBELEID- EN WETGEVING.....	5
2.2.1	<i>Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb).....</i>	5
2.2.2	<i>Natuurnetwerk Nederland.....</i>	8
2.2.3	<i>Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013).....</i>	10
3	LOCATIEBESCHRIJVING.....	13
3.1	HUIDIGE SITUATIE.....	13
3.2	PLANNEN.....	14
4	RESULTATEN ONDERZOEK.....	15
4.1	METHODE.....	15
4.2	FLORA.....	15
4.3	FAUNA.....	16
4.3.1	<i>Vogels.....</i>	16
4.3.2	<i>Vissen.....</i>	17
4.3.3	<i>Amfibieën.....</i>	17
4.3.4	<i>Reptielen.....</i>	18
4.3.5	<i>Grondgebonden zoogdieren.....</i>	18
4.3.6	<i>Vleermuizen.....</i>	19
4.3.7	<i>Overige soorten.....</i>	21
5	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	23
5.1	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....	23
5.2	SAMENVATTING T.A.V. BESCHERMDE GEBIEDEN EN BESCHERMING SOORTEN.....	24
5.3	ALGEMENE ZORGPLICHT.....	24
6	BRONNEN.....	27

1 Inleiding

Het aannemingsbedrijf Kastelein op Westeinde 69 heeft zijn bedrijfsactiviteiten beëindigd. De plannen zijn om de bedrijfsopstallen te slopen en een extra woning te bouwen. De huidige woning blijft behouden.

Westeinde 73 heeft een agrarische bestemming. De eigenaar van dit perceel wil de agrarische bestemming laten vervallen en transformeren naar Bedrijf. Er is een intensieve varkenshouderij gevestigd en de werkzaamheden van de eigenaar zijn voornamelijk gericht op aannemersactiviteiten. De boerderij blijft behouden, de rest van de opstallen wordt afgebroken, één stal wordt herbouwd als werkplaats voor de aannemersactiviteiten.

De initiatiefnemer van de voorgenomen plannen dient te verkennen of er mogelijk schadelijke gevolgen zijn voor beschermde natuurwaarden in het plangebied. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen beschermde planten- en diersoorten en beschermde gebieden.

Concreet betekent het dat nagegaan moet worden of:

- Er overtreding van de verbodsbepalingen voor beschermde soorten plaatsvindt (toetsing Wet Natuurbescherming).
Beschermde plantensoorten mogen niet vernietigd of beschadigd worden. Beschermde diersoorten mogen niet gedood, verwond of opzettelijk verontrust worden. Daarnaast mogen hun nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen niet beschadigd, vernield, uitgehaald, weggenomen of verstoord worden en mogen hun eieren niet vernietigd of vernield worden;
- Er mogelijke significante gevolgen zijn voor beschermde gebieden (toetsing Wet Natuurbescherming);
- Er wezenlijke waarden en kenmerken van het Natuurnetwerk Nederland aangetast worden (Toepassing Omgevingsbeleid, Compensatiebeginsel Natuur, Recreatie en Landschap).

Om te onderzoeken of bovenstaande bepalingen overtreden of aangetast worden dient het plangebied onderzocht te worden, middels een bureaustudie en onderzoek naar de aanwezige flora en fauna door een deskundige op het gebied van ecologie.

In mei 2019 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie verricht in het plangebied. Hierbij werd met name gelet op het voorkomen van beschermde planten- en diersoorten. Daarnaast zijn de verschillende biotopen binnen het plangebied beoordeeld met betrekking tot potentieel voorkomende beschermde soorten.

Dit rapport geeft een overzicht van de voor het plangebied geldende natuurwetgeving, de aanwezigheid van beschermde gebieden in de nabije omgeving en de aanwezige en verwachte flora en fauna in het plangebied. Vervolgens wordt aangegeven of er bij het realiseren van de voorgenomen plannen schade verwacht wordt aan beschermde soorten. Met het oog op de algemene zorgplicht, die geldt voor alle planten- en diersoorten, worden waar mogelijk maatregelen beschreven, gericht op het voorkomen van schade.

2 Toetsingskader

2.1 Europese richtlijnen

Binnen de Europese Unie vormen de Natura2000-gebieden een netwerk van beschermde natuur. Het doel van deze gebieden is het behoud van de biodiversiteit in Europa. Het beschermen van kwetsbare planten en dieren en hun leefgebieden is hierbij het uitgangspunt. Deze richtlijnen zijn in Europa uitgewerkt in de Vogel- en Habitatrichtlijn. In de Nederlandse wetgeving zijn deze geïmplementeerd in de Wet Natuurbescherming. Deze wet is van kracht geworden op 1 januari 2017.

2.2 Landelijk natuurbeleid- en wetgeving

2.2.1 Wet Natuurbescherming 2017 (Wnb)

In de Wet Natuurbescherming zijn per 1 januari 2017 drie wetten opgenomen, te weten de *Natuurbeschermingswet*, *Flora- en faunawet* en *Boswet*.

Natura2000-gebieden

In Nederland zijn gebieden aangewezen als speciale beschermingszones. Deze gebieden vallen onder de Vogelrichtlijn en/of de Habitatrichtlijn en worden aangeduid als Natura2000-gebieden. Voor deze gebieden zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. Per provincie is het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk voor het treffen van instandhoudingsmaatregelen en passende maatregelen. Tevens heeft de provincie de bevoegdheid om bijzondere landschappen of bijzondere provinciale natuurgebieden aan te wijzen, mits deze niet reeds onder een Natura2000-gebied vallen.

Activiteiten die mogelijk negatieve gevolgen hebben voor de kwaliteit van de natuurlijke habitats, of habitats van soorten kunnen verslechteren of een significant verstoring effect zouden kunnen hebben op aangewezen soorten binnen een gebied, zijn vergunningsplichtig.

Soorten

De soortenbescherming is bedoeld om in het wild levende planten- en diersoorten te beschermen als er werkzaamheden plaatsvinden in en rond het leefgebied van een soort. In de Wet Natuurbescherming worden drie beschermingsregimes onderscheiden; Europees beschermde soorten vallen onder beschermingsregimes soorten "Vogelrichtlijn (wnb-vrl) en beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn" (wnb-hrl) en nationaal beschermde soorten vallen onder beschermingsregime "andere soorten" (wnb- andere soorten).

Werkzaamheden die schade kunnen veroorzaken aan soorten zijn, o.a; (ver)bouwen, slopen, of wegen aanleggen, water dempen en graven. Voor werkzaamheden die geen schade veroorzaken aan beschermde soorten, hoeft vooraf niets geregeld te worden. Als het echter onmogelijk is om schade aan beschermde soorten te voorkomen, dan moet vooraf bepaald worden of er een vrijstelling geldt of dat er een ontheffing moet worden aangevraagd. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen.

Wanneer in geval van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting schade ontstaat aan beschermde planten en dieren, is het mogelijk te werken met een goedgekeurde gedragscode die toepasbaar is voor de geplande activiteiten en de aangetroffen soorten. Indien dit niet het geval is en er schade ontstaat aan beschermde soorten dient een ontheffing te worden

aangevraagd. Ontheffingen worden aangevraagd bij de provincie. De voorwaarden verbonden aan een vrijstelling of ontheffing zijn afhankelijk van de mate van bescherming van de planten- en diersoorten die binnen het plangebied voorkomen. Een ontheffing wordt alleen toegekend als de werkzaamheden het voortbestaan van de soort niet in gevaar brengen.

Het integreren van ecologische maatregelen in het plan kan een ontheffingsaanvraag voorkomen. Hierbij gaat het om het consolideren van het leefgebied van populaties. Deze maatregelen dienen voorafgaande aan de werkzaamheden uitgevoerd te worden om zo de functionaliteit van het plangebied voor de beschermde soort(en) ten allen tijden te behouden. Het gaat daarbij dus om het voorkómen van schade (zie figuur 1).

Deze ecologische maatregelen dienen opgesteld te worden door of in samenwerking met een ter zake kundige.

Figuur 1: Stappenplan onderzoek Wet natuurbescherming (Bron: www.regelink.net)

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn alle vogels beschermd. Tijdens het broedseizoen zijn de nesten van alle vogels beschermd en mogen niet verontrust worden. Nesten van sommige vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Ten aanzien van jaarrond beschermde nesten onderscheidt de Wnb vijf categorieën: nesten die buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (1), nesten van koloniebroeders die jaarlijks dezelfde vaste broedplaats hebben (2), nesten van vogels die niet in kolonie broeden maar wel jaarlijks dezelfde vaste broedplek hebben (3), nesten van vogels die jaarlijks gebruik maken van hetzelfde nest (4) en ten slotte nesten van vogels die geneigd zijn terug te keren naar de broedplek van het vorige jaar, maar wel flexibel genoeg zijn om zich elders te vestigen indien nodig (5). De nesten van de vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn

jaarrond beschermd. De nesten van de soorten in categorie (5) zijn jaarrond beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn of als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Algemene zorgplicht (artikel 1.11)

Voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten- en diersoorten geldt de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten, of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Houtopstanden, hout en houtproducten

Het is verboden om een houtopstand buiten de grenzen van de bebouwde kom geheel of gedeeltelijk te kappen, zonder hier voorafgaande aan de werkzaamheden melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Indien er houtopstand gekapt moet worden geldt er een herplantplicht.

Let wel, hakhoutbeheer geldt als bestendig beheer. Het gaat om kappen ter verwijdering op korte of langere termijn.

Toetsing Wet Natuurbescherming 2017

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura2000-gebied of bijzondere provinciale natuurgebied.

Interne saldering stikstof

De bedrijfsactiviteiten op Westeinde 69 zijn al beëindigd. Er wordt op deze locatie geen stikstof meer uitgestoten. Ten opzichte van de oude rechten als aannemingsbedrijf (vervoersbewegingen, draaiende machines en hallen die verwarmd moeten worden) en de nieuwe situatie door de bouw van een gasloze woning is er alleen maar winst te behalen ten opzichte van de stikstofdepositie.

Op Westeinde 73 worden de agrarische bedrijfsactiviteiten binnenkort beëindigd. De varkenshouderij van gemiddeld 270 varkens wordt stopgezet. Er is een vergunning voor het houden van 389 varkens. Er ontbreekt in de huidige situatie een luchtwassysteem in de stallen. Deze is niet aangeschaft vanwege het voornemen om te stoppen met de agrarische activiteiten. Alle ventilatielucht wordt in de directe omgeving van de stallen geloosd. Er zal alleen verder gegaan worden met het aannemingsbedrijf. Hierdoor zal er op deze locatie door de huidige bedrijvigheid veel minder stikstof uitgestoten gaan worden. Er is na het staken van de varkenshouderij alleen maar winst door de sterk verminderde stikstofdepositie.

Het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied is 'Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein', dit ligt 1,5 km ten westen van het plangebied. Het Natura2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' ligt 8 km ten noorden van het plangebied.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein' zijn: Kleine Zwaan, Krakeend, Slobeend en Smient.

Doelsoorten van het Natura2000-gebied 'Nieuwkoopse Plassen & De Haeck' zijn: Noordse woelmuis, Bittervoorn, Gestreepte waterroofkever, Groenknolorchis, Kleine modderkruiper, Meervleermuis, Platte schijfhoren, Rivierdonderpad, Zeggekorfslak, Grote zilverreiger, Kolgans, Krakeend, Purperreiger, Rietzanger, Roerdomp, Smient, Snor, Zwarte stern en Zwartkopmeeuw.

Een deel van deze doelsoorten komt uitsluitend voor binnen het Natura2000-gebied. Andere soorten, zoals Smient, Krakeend, Grote zilverreiger en Kolgans foerageren ook in de bredere omgeving van het Natura2000-gebied. Het plangebied is echter niet geschikt voor deze soorten als foerageergebied.

Negatieve effecten op de doelsoorten van de Natura2000-gebieden zijn derhalve niet aan de orde.

*Figuur 2: Ligging Natura2000-gebieden t.o.v. plangebied (rode contour)
(bron: www.pzh.nl)*

Een uitgebreide beschrijving van de flora en fauna binnen het plangebied is te vinden in hoofdstuk 4.

Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van de gemeente Driebruggen. Er is geen sprake van het kappen van houtopstanden. De herplantplicht in het kader van de Wet Natuurbescherming is daarom niet aan de orde.

2.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland in de wet benoemd als de (voormalige) Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een netwerk van natuurgebieden in Nederland om de biodiversiteit te behouden en te versterken. Via dit netwerk kunnen planten en dieren zich verspreiden, waardoor de kans op uitsterven verkleind wordt. De NNN bestaat uit:

- Natura 2000 gebieden;
- bestaande natuurgebieden, zoals de Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur aangelegd wordt;

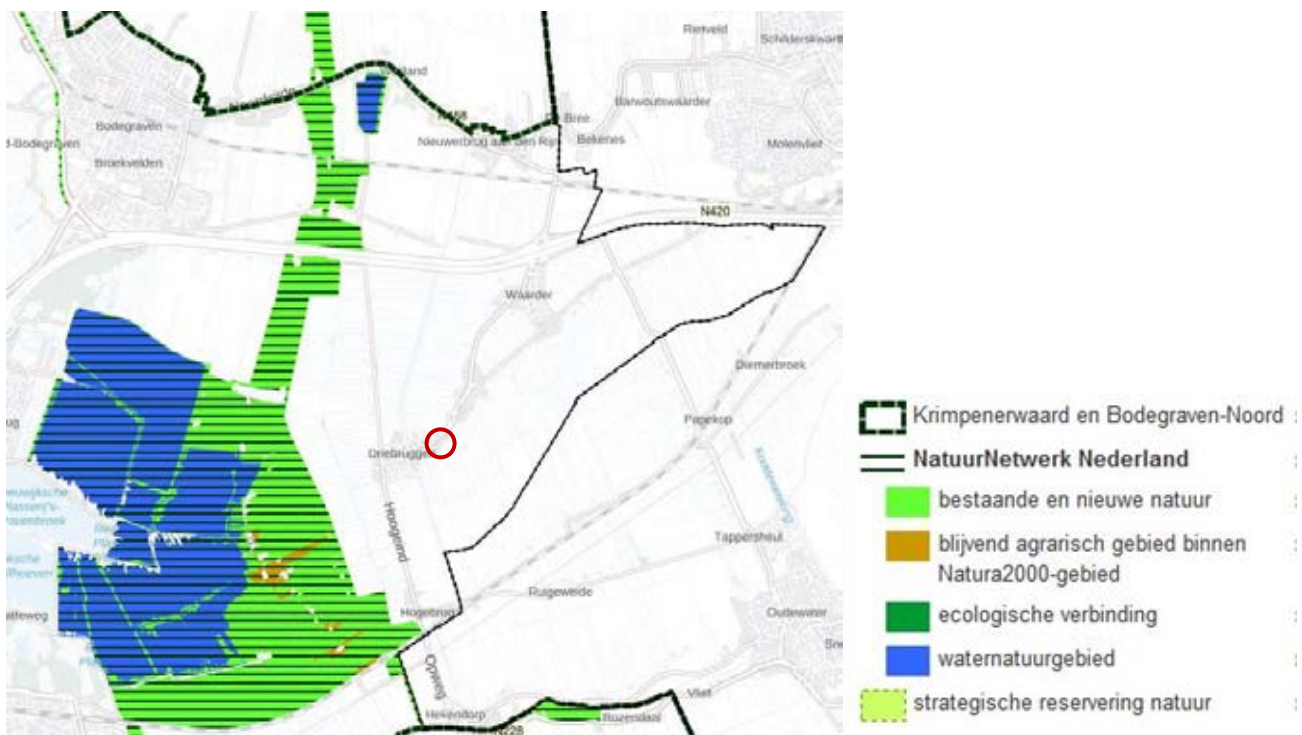
- landbouwgebieden, die beheerd worden volgen agrarisch natuurbeheer en;
- grote wateren, zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en Waddenzee.

De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan van 1990, en via de planologische kernbeslissing Nota Ruimte van de voormalige Ministeries van VROM, LNV, V&W en EZ (2006) voortgezet in de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte, opgesteld door het Ministerie van I&M (2012). In 1995 werden de doelsoorten en natuurdoeltypen gedefinieerd, die in 2000 werden doorgevoerd in de provinciale plannen. Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor de uitvoering van de NNN.

De natuur in de NNN is beschermd middels een 'nee, tenzij'-regime. Binnen de NNN zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNN niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang en reële alternatieven ontbreken. Eventuele schade moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd en/of gecompenseerd.

Toetsing Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt geen deel uit van NNN-gebied (zie figuur 3). Ook zijn er geen bijzondere landschapselementen aanwezig in het plangebied. De ruimtelijke ingrepen die verband houden met de sloop van de diverse opstallen en de bouw van een woning en een werkplaats zullen vanwege de ligging van het plangebied geen schade veroorzaken aan de NNN.

*Figuur 3: Ligging NNN-gebieden t.o.v. het plangebied (rode contour)
(bron: www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl)*

2.2.3 Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (1 april 2019) en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland (2013)

Op 1 april 2019 is het Omgevingsbeleid in werking getreden. In het Omgevingsbeleid heeft de Provincie Zuid-Holland verschillende beleidsplannen voor de fysieke leefomgeving samengebracht. De voorheen fungerende Visie ruimte en mobiliteit (VRM) is ook opgenomen in het Omgevingsbeleid. Met dit nieuwe beleid heeft de provincie voorgesorteerd op de Omgevingswet die in 2021 in werking treedt. Het Omgevingsbeleid bestaat uit de Omgevingsvisie en de Omgevingsverordening.

In het nieuwe Omgevingsbeleid zet de provincie in op een betere relatie tussen stad en land. En een betere samenhang tussen de verschillende functies binnen de groene ruimte, zoals landbouw, natuur, recreatie, water en cultuurhistorie. Er moet een samenhangend stelsel komen van de verschillende groene ruimtes en de stad. De zogenoemde groenblauwe structuur. Bescherming van natuurgebieden en het Natuurnetwerk Nederland zijn hiervan belangrijke onderdelen.

Het ontwikkelen van nieuwe plannen kan inbreuk maken op te beschermen waarden in het landschap. In sommige gevallen is het noodzakelijk dat er compensatie plaatsvindt als er specifieke natuur-, recreatie- of landschapswaarden verloren gaan. GS heeft hiervoor in mei 2013 de beleidsregel compensatie natuur, recreatie en landschap Zuid-Holland 2013 vastgesteld. Deze beleidsregel is opgenomen in de Omgevingsverordening.

In deze beleidsregel is voor een aantal gebieden compensatie noodzakelijk bij het verlies van ecologische waarden. Dit zijn;

- het Natuurnetwerk Nederland (voorheen EHS);
- de belangrijke weidevogelgebieden;
- de recreatiegebieden om de stad;
- strategische reservering natuur;
- de karakteristieke landschapselementen.

Biotopen voor Rode lijstsoorten zijn niet langer compensatie plichtig.

Toetsing Omgevingsvisie en Omgevingsverordening en Compensatie Natuur, Recreatie en Landschap Zuid-Holland

Bovenstaande elementen zijn in en rond het plangebied niet aanwezig (zie figuur 4). De afstand tot belangrijk weidevogelgebied bedraagt 300 meter. Er zijn geen storende invloeden op die afstand aan de orde. Er zal daardoor geen schade ontstaan door de geplande werkzaamheden.

*Figuur 4: Ligging belangrijk weidevogelgebied t.o.v. het plangebied (rode contour)
(bron: ruimtelijkeplannenzuidholland.nl, kaart 7)*

3 Locatiebeschrijving

3.1 Huidige situatie

Het plangebied ligt in de kilometervakken met de Amersfoortse coördinaten: 115,451.

Westeinde 69

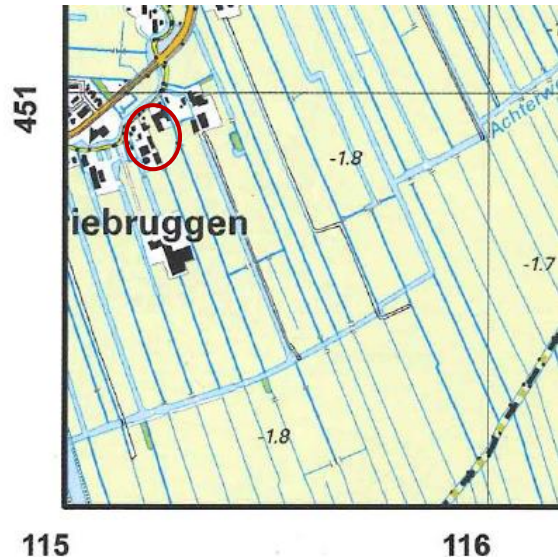
Dit plangebied omvat een voormalig bedrijfspand van Aannemersbedrijf Kastelein. Het pand wordt al enkele jaren niet meer gebruikt en is verwaarloosd. Het pand bestaat uit twee grote hallen met een verbindingsstuk met werkplaats en een verdieping voor kantoor en kantine. Aan de achterzijde van het gebouw bevindt zich een terrein met een betonnen ondergrond waar een muur omheen staat. Tegen de oostelijke hal staat nog een open schuur. Achter de muur ligt aan de zuidkant weiland, aan de oostkant ligt een sloot. Aan de voorzijde van het pand ligt een oprit met parkeerplaatsen van klinkers.

Het bedrijfspand is opgetrokken uit éénsteensmuren met op het dak eternietplaten met op enkele delen isolatie van piepschuim of steenwol. In het dak zijn dakramen aangebracht. Kieren en gaten zijn gedicht met purschuim. In de oostelijke hal is een verdieping voor de opslag. Het verbindingsstuk met kantoor en kantine heeft een bitumen dak met grind en is aan de achterzijde strak betimmerd met trespa en beglazing. Aan de voorzijde van het verbindingsstuk is eveneens beglazing aangebracht in het schuin aflopende dak met eternietplaten. In de westelijke hal is een verdieping met een houten vloer aangebracht.

Naast de oprit staat een woonhuis met tuin rondom die ongemoeid zullen blijven in de plannen.

Westeinde 73 (voor de nummering zie figuur 6)

Dit plangebied omvat diverse opstallen t.b.v. een agrarisch bedrijf. De woning met tuin rondom blijven in de plannen ongemoeid. De oprit is verhard met klinkers. Rondom het woonhuis ligt grind. Tussen de diverse opstallen is de ondergrond van beton en puin. Gebouw 1 heeft een muur zonder spouw en een pannendak dat aan de westzijde inmiddels half open ligt. Deze schuur staat op instorten. Object 2 is een stalen container die hermetisch is afgesloten. Gebouw 3 is een stal en heeft een dubbele stenen muur zonder spouw en een dak van golfplaten van eterniet. Aan de binnenzijde is het gebouw strak afgetimmerd met plaatwerk. Gebouw 4 is ingericht als werkplaats voor het maken van houten kozijnen. Dit gebouw is opgetrokken uit metalen wanden met een dak van golfplaten van eterniet. Het pand is niet geïsoleerd. In het dak zijn lichtdoorlatende platen aangebracht. Object 5 is een romneyloods van enkelwandig metaal met lichtdoorlatende golfplaten in het dak. Object 6 is een mestput. Gebouw 7 is een nu in gebruik zijnde varkensstal met spouwmuur. Deze heeft alleen ventilatie aan de onderzijde van de muren. Aan de binnenzijde is het dak strak afgetimmerd met plaatwerk.

Figuur 5: Ligging plangebied (rode contour)

3.2 Plannen

De omgeving van het plangebied heeft een open karakter met weilanden met koeien. Het plangebied ligt aan de rand van Driebruggen net buiten de bebouwde kom en ligt in agrarisch gebied.

Westeinde 69

De heer Kastelein is voornemens het bedrijfspand in het plangebied af te breken en in de plaats daarvan een woning op te richten. De sloot en weiland rondom het plangebied blijven ongemoeid. De woning op nummer 69 blijft behouden. Op de nieuw op te richten woning is de Ruimte voor ruimteregeling van toepassing i.v.m. Westeinde 73.

Westeinde 73

De heer Zwanenburg is voornemens de agrarische activiteiten, zoals het houden van varkens, te staken en zijn voornamelijk op aannemersactiviteiten gerichte werkzaamheden voort te zetten. In verband hiermee dient de agrarische bestemming omgezet worden naar Bedrijf. De plannen zijn om de opstallen 1 t/m 7 (zie figuur 6) te slopen en om op de plek van opstal 7 een werkplaats te bouwen. Hiermee wordt tevens meer ruimte gecreëerd voor natuur in het plangebied en wordt voldaan aan de Ruimte voor ruimteregeling. De sloten rondom het plangebied en de bomen blijven intact. De heer Zwanenburg heeft het plan om de oude gedempte sloot tussen nummer 69 en 73 opnieuw te graven. Het woonhuis wordt niet betrokken in de plannen, dit blijft ongemoeid.

Figuur 6: Overzicht opstallen in het plangebied

4 Resultaten onderzoek

4.1 Methode

Voordat begonnen is met het verkennend veldonderzoek, is een korte, grondige bureaustudie uitgevoerd, waarbij diverse internetsites, relevante artikelen en verspreidingskaarten (o.a. RAVON) zijn geraadpleegd, om te bepalen welke beschermde planten- en diersoorten in het plangebied zouden kunnen voorkomen. De bureaustudie dient ertoe een meer gerichte, effectieve en efficiënte veldinventarisatie te kunnen uitvoeren.

Op vrijdag 17 mei 2019 hebben gekwalificeerde medewerkers van Watersnip Advies een Flora- en fauna-inventarisatie gedaan in het plangebied. Tevens is tijdens de inventarisatie een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

4.2 Flora

Westeinde 69

De sloot ten oosten van het plangebied ligt vol met Kroosvaren. Op het ommuurde terrein aan de achterzijde groeit Robertskruid. In het weiland aan de zuidzijde van het plangebied groeit Scherpe boterbloem. Rondom het woonhuis staan bomen en struiken als Rododendron, Liguster, Treurberk en diverse coniferen.

Westeinde 73

In het plangebied zijn plantensoorten als Brandnetel, Paardenbloem, Herderstasje, Varkensgras, Klein kruiskruid, Stinkende gouwe, Vergeet-mij-niet, Harig wilgeroosje, Vogelmuur, Riddermuur, Scherpe boterbloem, Kruijpende boterbloem en Hagewinde aangetroffen. Langs de oprit staan fruitbomen van appel en kers, een Kastanjeboom en knotwilgen. Aan de oostzijde van de woning staat een grote Wilg. De bomen in het plangebied blijven ongemeoid.

Er zijn binnen het plangebied op Westeinde 69 en 73 geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Er is binnen het plangebied ook geen geschikt biotoop aanwezig voor

Figuur 7: Kroosvaren

Figuur 8: Stinkende gouwe

beschermde plantensoorten, die vaak specifieke eisen stellen aan hun leefomgeving. Beschermde plantensoorten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

4.3 Fauna

4.3.1 Vogels

Tijdens de inventarisatie zijn verschillende algemene vogelsoorten waargenomen in de omgeving van het plangebied.

Westeinde 69

Aan de voorzijde van het pand werd een Spreeuw met voer voor jongen waargenomen die zijn nest onder de eterniet platen heeft gebouwd. In het dak van het oostelijke deel werden sporen aangetroffen van een oud spreeuwnest. Op de zolder van het westelijke deel werden veel sporen aangetroffen van spreeuwen en duiven. Hier en daar lagen resten van vogels die door gaten in het dak naar binnen zijn gekomen en geen uitweg meer konden vinden. Er werden ook diverse oude duivennesten aangetroffen. Het open gedeelte van het westelijke deel is gedicht met groen gaas ter voorkoming van invliegende vogels. Verder werden Witte kwikstaart en Meerkoet waargenomen. Er zijn geen huismussen of gierzwaluwen of sporen van deze vogels aangetroffen in het plangebied. Er is een Huismus waargenomen bij het woonhuis. Deze blijft echter ongemoeid in de plannen.

Figuur 9: Het nest van een Spreeuw

Westeinde 73 (zie voor de nummering figuur 6)

In gebouw 1 werd een oud nest van de Boerenzwaluw aangetroffen. In gebouw 3 werd aan de voorzijde een broedende Boerenzwaluw aangetroffen. In gebouw 7 werden ook boerenzwaluwen waargenomen. Nesten van de Boerenzwaluw behoren tot de Categorie 5 Jaarrond beschermde nesten: nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten die tot deze categorie behoren kunnen jaarrond beschermd zijn wanneer zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Hier is echter geen sprake van aangezien in de overwegend agrarische omgeving van het plangebied voldoende vergelijkbare mogelijkheden aanwezig zijn. In schuur 4 zijn nesten van de Spreeuw onder de daklijsten aangetroffen. Verder werden vogelsoorten als Wilde eend, Vissief, Kauw, Houtduif, Turkse tortel en Boomkruiper waargenomen. Enkele gierzwaluwen vlogen over. Ook enkele huizwaluwen. Er zijn geen huismussen of gierzwaluwen of sporen

Figuur 10: Het nest van een Boerenzwaluw

van deze vogels aangetroffen in het plangebied. De Huismus werd gesignaleerd bij de burenen op nummer 75. De boom waarin de Boomkruiper foerageerde, een grote schietwilg, blijft behouden.

Alle vogels zijn beschermd in het kader van de Wet Natuurbescherming. De nesten van alle vogels zijn tijdens het broedseizoen beschermd en mogen niet opzettelijk verontrust worden.

Nesten van enkele vogelsoorten, zoals Gierzwaluw, Huismus en verschillende uilensoorten, zijn jaarrond beschermd. Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten of geschikte locaties voor jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Jaarrond beschermde nesten worden daarom niet verwacht binnen het plangebied.

4.3.2 Vissen

Uit de bureaustudie blijkt dat er geen beschermde vissen voorkomen in de omgeving van het plangebied.

Er worden binnen het plangebied geen beschermde vissoorten verwacht.

4.3.3 Amfibieën

Tijdens de veldinventarisatie zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen binnen het plangebied. Er kan aangenomen worden dat Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander en Meerkikker (allen wnb-andere soorten) voorkomen binnen het plangebied (0-1km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming in de Provincie Zuid-Holland.

Uit de bureaustudie blijkt dat de beschermde Heikkikker (wnb-hrl / Rode lijst status 'thans niet bedreigd') en Rugstreeppad (wnb-hrl / Rode lijst status 'gevoelig') voor kunnen komen in het plangebied (0-1km).

De Heikkikker komt voor in o.a. vochtige heidegebieden en hoog- en laagveengebieden. Hij geeft de voorkeur aan schrale omstandigheden. Voor de voortplanting is hij afhankelijk van ondiep zuur (pH 4 – 5,5) water met oevervegetatie. Verder moet er voldoende ruige en structuurrijke vegetatie aanwezig zijn waar deze kikker kan schuilen tegen predators. Beide locaties voldoen niet aan de eisen die een Heikkikker stelt aan zijn leefomgeving. De aanwezigheid van de Heikkikker wordt niet verwacht binnen het plangebied.

De Rugstreeppad komt voornamelijk voor op zandige terreinen met een betrekkelijk hoge dynamiek, zoals de duinen, de uiterwaarden van grote rivieren, opgespoten terreinen, heidevelden en akkers. In Driebruggen is een flinke populatie rugstreeppadden aanwezig. Er zijn ook gebieden speciaal ingericht voor deze soort aan de westzijde van de Wiericke ten noordwesten van het dorp.

Voor de voortplanting maakt de Rugstreeppad gebruik van ondiepe plassen en poelen om haar eieren in af te zetten. De Rugstreeppad maakt voor de overwintering gebruik van rommelhoekjes met opgeslagen stenen of van braakliggende zandhopen, waarin hij zich makkelijk kan ingraven. Op het moment dat er binnen het plangebied hopen zand voor langere tijd braak komen te liggen, wordt het gebied wel aantrekkelijk als overwinteringsgebied. De Rugstreeppad staat erom bekend dat hij lange afstanden kan afleggen op zoek naar een geschikte overwinteringslocatie.

Op beide locaties zijn geen ondiepe plassen, poelen en zandhopen aangetroffen die aantrekkelijk zijn voor de Rugstreeppad. Er zijn ook geen geschikte schuil- of ingraafplekken

aangetroffen. De sloten zijn ook niet geschikt door de aanwezigheid van Azolla (kroosvaren). De aanwezigheid van de Rugstreeppad wordt niet verwacht binnen het plangebied.

Op basis van de geraadpleegde verspreidingskaarten worden binnen het plangebied geen andere (streng) beschermde amfibieën verwacht.

4.3.4 Reptielen

Tijdens de inventarisatie zijn geen beschermde reptielen aangetroffen. Uit de geraadpleegde verspreidingskaarten blijkt dat de Ringslang (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar') voor kan komen in het plangebied (0-1 km).

De Ringslang is een watergebonden soort. Deze soort heeft rijk begroeide oevers nodig om in te jagen en om zich te kunnen verschuilen. Voor de voortplanting maakt deze soort gebruik van broeihopen van takken, stro en bladeren. Een gedeelte van de oevers van de sloten op beide locaties voldoen aan de eisen van de Ringslang. Met name de oevers aan de zuidzijde van Westeinde 69 en 73 en de westzijde van Westeinde 73. De sloot aan de oostzijde van Westeinde 69 heeft een harde beschoeiing. Er zijn op beide locaties geen broeihopen aangetroffen waar de Ringslang gebruik van zou kunnen maken. De Ringslang kan incidenteel voorkomen in het plangebied maar voor de voortplanting zijn de juiste voorwaarden niet aanwezig. Bovendien blijven de sloten in het plangebied ongemoeid. Er wordt geen schade verwacht aan het voortbestaan van de Ringslang.

Op basis van de bureaustudie worden binnen het plangebied geen andere beschermde reptielen verwacht.

4.3.5 Grondgebonden zoogdieren

Uit de bureaustudie blijkt dat er meerdere zoogdiersoorten voorkomen in en rond het plangebied, zoals Bunzing, Dwergmuis, Egel, Haas, Hermelijn, Konijn, Veldmuis en Wezel (allen wnb-andere soorten) (0-1 km). Bosmuis, Huisspitsmuis, Ree en Vos (allen wnb-andere soorten) komen voor in de omgeving van het plangebied (1-5 km). Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet natuurbescherming in de provincie Zuid-Holland.

Uit de bureaustudie blijkt dat de Waterspitsmuis (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar') voor kan komen in het plangebied (0-1 km). De Boomarter (wnb-andere soorten / Rode lijst status 'kwetsbaar') komt voor in de omgeving van het plangebied (1-5 km).

De Waterspitsmuis komt voor langs schone sloten die niet te voedselrijk zijn. De sloten dienen een goede watervegetatie te hebben en ruige oevers. De Waterspitsmuis is zeer schuw en kan zich letterlijk doodschrikken van een hard geluid. De sloot aan de oostzijde van Westeinde 69 heeft een harde beschoeiing. Het water is begroeid met Azolla en kent geen onderwaterbegroeiing die nodig is voor de Waterspitsmuis. Bovendien blijven de sloten in het plangebied ongemoeid. Er wordt geen schade verwacht aan het voortbestaan van de Waterspitsmuis.

De Boomarter leeft met name in bosrijk gebied. Deze biotoop is niet aanwezig op de beide locaties. De aanwezigheid van de Boomarter kan worden uitgesloten.

Er is binnen het plangebied geen geschikt biotoop aangetroffen voor beschermde zoogdieren. Deze worden hier derhalve niet verwacht.

4.3.6 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld in deze rapportage. Alle vleermuizen die voorkomen in Nederland zijn beschermd (wnb-hrl).

Uit de bureaustudie blijkt dat er verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied, zoals Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (0-1km) en Baardvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis en Watervleermuis (1-5km).

Tijdens de veldinventarisatie is een indicierend vooronderzoek uitgevoerd met betrekking tot vleermuizen. Hierbij is middels de checklist van het Vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur geïnventariseerd welke functies het plangebied ten aanzien van vleermuizen zou kunnen vervullen.

Westeinde 69

Het gebouw is opgetrokken uit eensteensmuren en een dak van eternietplaten. Het middengedeelte heeft een plat dak van bitumen en grind. Het oostelijke gedeelte heeft op slechts enkele plekken die geïsoleerd zijn met rockwool of piepschuim. Veel kieren zijn met purschuim gedicht. Door de karige isolatie is het er in de winter koud en in de zomer heet. Verder zijn er een aantal gaten zichtbaar in het dak waardoor het geheel tochtig wordt. Het westelijke deel van het gebouw is niet geïsoleerd en is voor een deel open naar het terrein achter het gebouw. In het dak zijn ook in dit deel gaten aanwezig. Er is geen geschikt klimaat aanwezig voor het verblijf van vleermuizen in dit gebouw. De aanwezigheid van vleermuizen kan worden uitgesloten.

Westeinde 73 (zie figuur 12)

Schuur 1 is een oud schuurtje wat voor een groot deel rot is. Het pannendak staat op instorten en het geheel is tochtig door kieren en delen van de gevelbekleding die

Figuur 11: De zolder en dak van het westelijke gedeelte van Westeinde 69

Figuur 12: Overzicht opstallen in het plangebied

ontbreken. Nummer 2 is een stalen container die hermetisch is afgesloten. Gebouw 3 is een stal met een stenen muur. De muren hebben een spouw maar geen ventilatiegaten. De muren zijn ook nat. Het dak bestaat uit golfplaten. Aan de binnenzijde is de stal afgetimmerd met gladde platen.

Gebouw 4 is een loods die is ingericht als werkplaats. De wanden bestaan uit metalen profielplaten en het dak is van eterniet golfplaten. Het gebouw is niet geïsoleerd. In de winter is het er koud en in de zomer erg warm. Gebouw 5 is een romneyloods van metalen golfplaten. Ook hier is geen isolatie aanwezig. Object 6 is een mestput. Gebouw 7 is een varkensschuur die in gebruik is. Alleen onderin de buitenmuren werd ventilatie aangetroffen. In de schuur zelf hangt een scherpe ammoniaklucht van de varkensuitwerpselen. Het dak is strak betimmerd met gladde platen. Op het dak zelf liggen golfplaten van eterniet.

Figuur 13: Gebouw 1

Figuur 14: Gebouw 3

Figuur 15: Gebouw 4

Figuur 16: Gebouw 5

Figuur 17: Object 6

Figuur 18: Gebouw 7

Figuur 19: Gebouw 3 en het plangebied op Westeinde 69 met in het midden de schietwilg

Beide locaties liggen aan een oude weg met knotwilgen. Hier vliegen in de avond en nacht vleermuizen foeragerend. Dit is een belangrijke verbinding tussen Driebruggen en Waarder voor vleermuizen. De plangebieden worden ook regelmatig bezocht, zeker Westeinde 73, omdat daar vee is en dus insecten. Beide locaties spelen door de afwezigheid van voldoende ingroening echter geen belangrijke rol als foerageergebied.

Geen van de gebouwen en objecten in het plangebied voldoen aan de eisen voor een verblijf van vleermuizen. De gebouwen zijn te tochtig, te veel onderhevig aan temperatuurverschillen of de mogelijke invliegopeningen zitten te laag in het gebouw. De aanwezigheid van vleermuizen kan worden uitgesloten.

Figuur 20: Knotwilgen langs het Westeinde

4.3.7 Overige soorten

Uit de bureaustudie blijkt dat de Groene glazenmaker (wnb-hrl / Rode lijst status 'bedreigd') voorkomt in de directe omgeving van het plangebied (0-1km). De Platte schijfhoren (wnb-hrl / Rode lijst status 'kwetsbaar') komt voor in de omgeving van het plangebied (1-5km).

De Groene glazenmaker is voor zijn voortplanting afhankelijk van de waterplant Krabbenscheer.

De Platte schijfhoren leeft in water met een goed ontwikkelde watervegetatie en een goede waterkwaliteit.

Voor beide bovenstaande soorten geldt dat de juiste watervegetatie en waterkwaliteit niet is

aangetroffen. Deze soorten worden derhalve niet verwacht binnen het plangebied. Bovendien blijven de sloten in de plannen ongemoeid.

Op basis van de biotoopkenmerken worden binnen het plangebied geen andere beschermde insecten, vlinders of andere ongewervelde soorten verwacht.

5 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk volgt een opsomming van de conclusies en aanbevelingen. Daarnaast wordt er aangegeven of er bij het realiseren van de nieuwbouwplannen schade verwacht wordt aan de beschermde soorten binnen het plangebied.

5.1 Conclusies en aanbevelingen

- Het plangebied heeft geen directe relatie met beschermde gebieden (Natura2000, NNN-gebieden of ecologische verbindingzones). Het plangebied is niet geschikt als foerageergebied voor de doelsoorten van de nabij gelegen Natura2000-gebieden. Schade aan Natura2000-doelsoorten is derhalve niet aan de orde. Het Natura2000-gebied Broekvelden-Vettenbroek & Polder Stein heeft momenteel nog geen stikstofgevoelige habitattypen. Afgelopen mei heeft de minister echter aangegeven dat binnen dit gebied wel habitattypen zullen worden aangewezen, die stikstofgevoelig zijn. Gezien het feit op Westeinde 69 de bedrijfsactiviteiten zijn gestaakt en op Westeinde 73 de varkenshouderij zal worden gestaakt is voldoende aangetoond dat er geen toename van stikstof zal plaatsvinden bij deze ontwikkelingen (zie paragraaf 2.2.1 *Interne saldering*, pagina 7)
- Voor een deel van de beschermde soorten (Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad, Kleine watersalamander, Meerkikker, Bunzing, Dwergmuis, Egel, Haas, Hermelijn, Konijn, Veldmuis, Wezel, Bosmuis, Huisspitsmuis, Ree en Vos) geldt een algemene vrijstelling in het kader van de Wet Natuurbescherming door de provincie Zuid-Holland. Er hoeft voor deze soorten geen ontheffing aangevraagd te worden. Wel dient voor deze soorten de algemene zorgplicht in acht genomen te worden.
- Indien bomen en struiken verwijderd worden, dient dit bij voorkeur buiten het broedseizoen van vogels te gebeuren, zodat overtreding van de Wet natuurbescherming wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt globaal van 15 maart tot 15 juli. De Wnb hanteert echter geen standaard periode voor het broedseizoen; van belang is of een nest bewoond is. Indien een bewoond nest wordt aangetroffen, mogen er geen werkzaamheden uitgevoerd worden die het nest verstoren. Vogelnesten die jaarrond beschermd worden door de Wnb, zijn niet aangetroffen of te verwachten binnen het plangebied. *Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.*
- Op het moment dat er werkzaamheden gaan plaatsvinden kan het plangebied mogelijk wel geschikt worden als voortplantings- en overwinteringsgebied voor de Rugstreeppad. Geadviseerd wordt te voorkomen dat er gedurende de voortplantingsperiode (globaal half april – augustus) water stagneert en er plassen en poelen ontstaan waar de Rugstreeppad haar eieren in af kan zetten. Tevens dient voorkomen te worden dat er lang zand/grond braak ligt gedurende de overwinteringsperiode (globaal van november – maart). Dit om ingraven voor overwintering te voorkomen.

- De Ringslang kan voorkomen in het plangebied. Ter voorkoming van de vestiging van de Ringslang in het plangebied dient er voorkomen te worden dat er broeihopen in het plangebied komen te liggen.
- De Waterspitsmuis kan niet voorkomen in het plangebied op basis van de biotoopkenmerken.
- Uit de bureaustudie blijkt dat verschillende beschermde vleermuissoorten voorkomen in de omgeving van het plangebied zoals de Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger (0-1km), Baardvleermuis, Gewone grootoorvleermuis, Meervleermuis, Rosse vleermuis, Ruige vleermuis en Watervleermuis (1-5km). De gebouwen op beide locaties zijn oud, tocht, te slecht geïsoleerd met grote temperatuurverschillen tot gevolg. De gebouwen zijn niet geschikt voor het verblijf van een vleermuis.

5.2 Samenvatting t.a.v. beschermde gebieden en bescherming soorten

- *Gezien de afstand van het plangebied tot het Natura2000-gebied Broekvelden-Vettenbroek & polder Stein is de conclusie dat door het staken van de bedrijfsactiviteiten en het bouwen van een gasloze woning op Westeinde 69 geen berekening wat betreft de stikstofdepositie nodig is. Dit geldt eveneens voor Westeinde 73 waar de varkenshouderij beëindigd zal worden en alleen het aannemingsbedrijf wordt voortgezet. Voor beide locaties wordt er alleen winst behaald op de stikstofdepositie.*
- *Vogels: Voor aanvang van werkzaamheden tijdens het broedseizoen dient een terzake kundige een inspectie uit te voeren ten aanzien van eventuele broedende vogels.*
- *Rugstreepad: Op het moment dat er werkzaamheden gaan plaatsvinden kan het plangebied mogelijk wel geschikt worden als voortplantings- en overwinteringsgebied. Geadviseerd wordt te voorkomen dat er gedurende de voortplantingsperiode (globaal half april – augustus) water stagneert en er plassen en poelen ontstaan waar de Rugstreepad haar eieren in af kan zetten. Tevens dient voorkomen te worden dat er lang zand/grond braak ligt gedurende de overwinteringsperiode (globaal van november – maart). Dit om ingraven voor overwintering te voorkomen.*

5.3 Algemene Zorgplicht

Voor planten- en diersoorten geldt in het kader van de Wet Natuurbescherming de algemene zorgplicht. Deze bepaalt dat een ieder die weet dat zijn of haar handelen nadelige gevolgen kan hebben voor flora en/of fauna, deze handelingen achterwege dient te laten of verplicht is om maatregelen te nemen (voor zover redelijkerwijs kan worden gevraagd) die deze negatieve gevolgen zoveel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken. De zorgplicht kan gezien worden als algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

In het kader van de zorgplicht en om de biodiversiteit te vergroten en te versterken wordt geadviseerd om bij de nieuwe woning op Westeinde 69 en de nieuw te bouwen werkplaats op Westeinde 73 natuur-inclusief te bouwen. Dit houdt in dat er in de woning en werkplaats ruimte gemaakt wordt voor bijv. Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen. Dit kan door het inbouwen van kasten voor de vleermuis, het gebruik van gierzwaluwpannen en vogelvides en het aanbrengen van kunstnesten voor huiszwaluwen en boerenzwaluwen.

De heer Zwanenburg van Westeinde 73 heeft affiniteit met de natuur. Voor de gebouwen die gesloopt worden komt alleen op de plek van gebouw nummer 7 een werkplaats terug. Verder blijft het een open geheel en zal ook het aanzicht van het geheel verbeteren. Ook is hij voornemens om een oude gedempte sloot aan de oostzijde van Westeinde 73 weer te openen.

6 Bronnen

Geraadpleegde literatuur

1. Uitgeverij 12 Provinciën, *Topografische Atlas Zuid-Holland 1:25.000*, Landsmeer 2012
2. Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, dec 2015
3. Ecologica, *Wet natuurbescherming, samenvatting wijzigingen natuurwetgeving*, 5 november 2018
4. Ministerie van Landbouw, natuurbeheer en voedselkwaliteit, *Rode Lijsten*, Den Haag, 2004
5. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur 2017. *Vleermuisprotocol 2017*, maart 2017
6. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsvisie, Omgevingsbeleid Zuid-Holland*, gewijzigd ontwerp, 22 januari 2019
7. Provincie Zuid-Holland, *Omgevingsverordening Zuid-Holland*, 22 februari 2019
8. Provincie Zuid-Holland, *Visie Ruimte en Mobiliteit*, geconsolideerd, in werking per 19 januari 2018 tot 1 april 2019
9. '© NDF - quickscanhulp.nl 15-05-2019 14:41:17'

Geraadpleegde internetsites:

10. www.rijksoverheid.nl
11. www.bij12.nl
12. www.rvo.nl
13. www.regelink.net
14. www.ravon.nl
15. www.vleermuis.net
16. www.zuid-holland.nl
17. www.zoogdiervereniging.nl
18. <https://www.ruimtelijkeplannenzuidholland.nl/omgevingsbeleid/>
19. <http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas = EHS>
20. <https://pzh.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id = fcb2770793e2411baa4ce65dff16710d>
21. waarneming.nl

Watersnip Advies

Advies voor ecologie, landschap, water en recreatie

's-Gravenbroekseweg 154
2811 GK Reeuwijk
KvK 29031331
+ 31 (0)182-395460
www.watersnipadvies.info
advies@watersnip.info

